

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

ЯСТРЕБОВ МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ

УДК 613/614:004-053.5 (043.3)

**ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОМУ НАВЧАННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ
КЛАСІВ**

13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
Лещенко Марія Петрівна
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
провідний науковий співробітник відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій,
м. Київ.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України
Гриньова Марина Вікторівна,
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка,
декан природничого факультету,
м. Полтава;

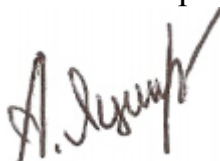
доктор педагогічних наук, професор
Коломієць Алла Миколаївна,
Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського,
проректор з наукової роботи, м. Вінниця.

Захист відбудеться 28 квітня 2017 року о 14³⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.459.01 в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України за адресою: 04060, м.Київ, вул. Берлинського, 9, 2-й поверх, зал засідань вченої ради, к. 205.

З дисертацією можна ознайомитись на сайті iitlt.gov.ua та у відділі аспірантури та докторантури Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України за адресою: 04060, м.Київ, вул. Берлинського, 9, 2-й поверх, к. 209.

Автореферат розісланий 27 березня 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

А.В. Яцишин

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. В умовах стрімкого розвитку сучасного інформаційного суспільства ідея використання веб-орієнтованих технологій для зміцнення здоров'я та сприяння поширенню здоров'язбережувальних інформаційних повідомлень на місцевому, національному, регіональному та глобальному рівнях виразилася у міжнародній програмі «Здоров'я 2.0» («Health 2.0»), що функціонує у мережі Інтернет. Реалізація ідей про використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальній сфері набуває особливої актуальності для України, одним зі стратегічних напрямів розвитку якої є удосконалення системи охорони здоров'я, становлення і поширення здорового способу життя. Ця проблема стала першочерговою через тривожні результати дослідження стану здоров'я населення України, поданих у рапорті ВООЗ за 2015 рік «Україна: динаміка змін у системі охорони здоров'я». Міжнародні експерти наголошують, що для забезпечення більш здорового і тривалого життя населення необхідно поступально й наполегливо домагатися позитивних змін шляхом консолідації політичних, медичних, освітньо-культурних та економічних зусиль, спрямованих на створення особистісно орієнтованої системи здоров'язбереження.

Особливого статусу в здоров'язбережувальній сфері набувають діти, в яких уособлюється майбутнє держави, а тому, забезпечення їх фізичного, соціального й духовного здоров'я має стати пріоритетом для суспільства в цілому. За даними медичної статистики МОЗ України за останні роки спостерігається низький рівень здоров'я дітей та тенденція погіршення здоров'я учнів у період навчання в школі. В середньому по Україні не більше 6-10 % випускників загальноосвітніх шкіл можуть вважатися здоровими, тоді як 52 % – мають морфо-функціональні відхилення різного характеру, а 40 % вже мають хронічні захворювання.

Актуальність дослідження проблеми використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів обумовлена наявністю високого педагогічного потенціалу використання мережних технологій, що виявляється у можливості індивідуалізувати здоров'язбережувальний навчальний процес, активізувати та координувати навчально-дослідницькі, творчі дії всіх його суб'єктів (педагогів, учнів, батьків).

Медико-педагогічні та психолого-педагогічні проблеми з формування здорового способу життя в учнів розглядалися у роботах Г.Л. Апанасенка, В.Ф. Базарного, О.М. Ващенко, М.В. Гриньової, В.Р. Ільченко, Л.А. Попової та ін.

Проблеми збереження здоров'я учнів початкових класів у сучасних умовах висвітлили такі вчені: В.І. Берзін, О.Д. Дубогай, Л.Ф. Духовний, Е.С. Вільчковський, В.І. Ковалько, Л.І. Омельченко, О.Я. Савченко та ін.

Методологія використання веб-орієнтованих технологій в освітньо-навчальній діяльності обґрунтована: В.Ю. Биковим, М.І. Жалдаком, Т.І. Коваль, А.М. Коломієць, М.П. Лещенко, О.М. Спіріним та ін.

Дидактичні засади формування здоров'язбережувального навчального середовища початкової школи досліджувалися у дисертаційній роботі С.Г. Дудка. Водночас українські науковці недостатньо уваги приділили проблемі використання

веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальній навчальній діяльності учнів початкових класів.

Аналіз наукових праць здоров'язбережувальної тематики зарубіжних учених (Андерсон П. (Anderson, P.), Булос М. (Boulos, M.), Вілер С. (Wheeler, S.), Гансон Е. (Hanson, E.), Локіп Л. (Lockyer, L.), Моул П. (Moule, P.), Невгі Е. (Nevgi, A.), Пандер Т. (Pander, T.), Пінілла С. (Pinilla, S.), Стеллефсон М. (Stellefson, M.), Чені Дж. (Chaney, J.), Фішер М. (Fischer, M.) та ін.) свідчить про інтенсифікацію досліджень доцільності використання веб-технологій у здоров'язбережувальній освіті.

Викладене вище дає підстави зробити висновок про наявність суперечностей між: інтенсифікацією зарубіжних досліджень проблем здоров'язбереження на основі застосування веб-орієнтованих технологій та відсутністю науково обґрунтованих педагогічних підходів вітчизняних науковців до використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні; доцільністю забезпечення ефективної організації здоров'язбережувального навчання і низьким рівнем використання веб-орієнтованих технологій для індивідуалізації, доступності, відкритості здоров'язбережувального навчально-виховного процесу; важливістю забезпечення навчально-дослідницького підходу до здоров'язбережувального навчання і низьким рівнем використання веб-орієнтованих технологій для формування особистісно значущих здоров'язбережувальних знань, умінь і навичок; необхідністю консолідації зусиль всіх учасників здоров'язбережувального навчання та недостатнім використанням веб-орієнтованих технологій для забезпечення взаємодії всіх суб'єктів навчально-виховного процесу.

Актуальність і соціальна значущість очікуваних результатів розв'язання проблеми дослідження, інтенсифікація пошуків зарубіжних учених та недостатнє її вивчення вітчизняними науковцями, необхідність розв'язання визначених суперечностей зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: **«Використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконана в ІТЗН НАПН України відповідно до тем науково-дослідних робіт: «Система психолого-педагогічних вимог до засобів інформаційно-комунікаційних технологій навчального призначення» (ДР № 0112U000281, 2012-2014 рр.); «Методологія формування хмаро орієнтованого навчально-наукового середовища педагогічного навчального закладу» (ДР № 0115U002231, 2015-2017 рр.). Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України 27 грудня 2012 року (протокол № 11), узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні 23 лютого 2016 року (протокол № 2).

Мета дослідження: розробити модель використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів та методикау навчання вчителів застосовувати веб-орієнтовані технології у

здоров'язбережувальному навчанні для підвищення ефективності здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати основні категорії дослідження та дослідити зарубіжний досвід використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні.

2. Вивчити стан проблеми використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів.

3. Визначити критерії, ознаки та рівні сформованості у суб'єктів навчального процесу ІК-компетентності щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів.

4. Розробити модель використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів і перевірити її ефективність.

5. Розробити методiku навчання вчителів застосовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні та рекомендації щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів, експериментально перевірити їх ефективність.

Об'єкт дослідження: здоров'язбережувальне навчання учнів початкових класів.

Предмет дослідження: використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів 3-4 класів.

Оскільки вивчення веб-орієнтованих технологій розпочинається з третього класу на уроках «Інформатики», то окреслення у предметі досліджуваної вікової групи учнів 3-4 класів пояснюється спрямованістю реалізації дослідження в умовах природного навчального процесу, зміст якого відповідає програмам навчання у початковій школі.

Методи дослідження: теоретичні: аналіз та синтез медичної, психологічної, педагогічної, методичної літератури для з'ясування та уточнення основних категорій дослідження; порівняльно-педагогічний – для вивчення зарубіжного досвіду; аналіз інформаційних джерел здоров'язбережувальної тематики; аналіз індивідуальних медичних карт школярів для визначення стану їх здоров'я; проектування для визначення критеріїв, розробки моделі використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів та методики навчання учителів застосовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні; аналіз і опрацювання результатів дослідно-експериментальної роботи для доведення ефективності моделі та методики; емпіричні: педагогічне спостереження (безпосереднє та відео) за здоров'язбережувальним навчальним процесом для визначення ефективності здоров'язбережувального навчання; огляд учнів початкових класів для вивчення стану їх здоров'я; анкетування, бесіди, експертний метод для вивчення думки батьків, учнів, учителів, медичних працівників, науковців щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні і визначення рівнів сформованості ІК-компетентності учителів та учнів щодо використання веб-

орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні; нетнографія для дослідження поведінки в Інтернеті всіх суб'єктів навчального процесу; лабораторний і масовий педагогічні експерименти для перевірки ефективності авторської моделі використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів і методики навчання учителів застосовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні; медико-педагогічне он-лайн консультування учителів та батьків для коригування перебігу здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів; *статистичні*: для кількісного та якісного аналізу результатів педагогічного експерименту.

Наукова новизна полягає в тому, що:

– вперше було теоретично обґрунтовано та розроблено модель використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів; розроблено та обґрунтовано методику навчання учителів застосовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів, визначено умови використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів та критерії сформованості ІК-компетентності суб'єктів навчального процесу щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів; визначено напрями досліджуваних зарубіжними науковцями проблем доцільності використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальній освіті;

– уточнено: поняття «Здоров'я 2.0», «Здоров'я 3.0», «Здоров'я 4.0» як цілеспрямоване використання веб-технологій, що функціонують на різних технологічних платформах (Веб 2.0, Веб 3.0, Веб 4.0) у системі здоров'язбереження для підвищення її ефективності; ІК-компетентність суб'єктів навчального процесу щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів як функціональне поєднання аксіологічного ставлення до педагогічного потенціалу веб-орієнтованих технологій, здоров'язбережувальної компетентності та відповідних технологічних умінь;

– подальшого розвитку набули теоретичні та методичні засади розробки і використання інформаційно-комунікаційних технологій у освіті.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що:

– *розроблено* методичні рекомендації для вчителів щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному проектному навчанні учнів початкових класів, в яких охарактеризовано зміст навчально-дослідницьких проектів підтримки здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів на основі використання веб-орієнтованих технологій, подано зразки семінарських занять, тренінгів для підготовки вчителів до використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчальному процесі;

– *розроблено* рекомендації щодо використання веб-орієнтованих технологій для управління та координування здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів на локальному, регіональному та глобальному рівнях;

– *створено* науково-просвітницький веб-сайт «Здорові діти» (<http://zdoroviedity.wixsite.com>), що містить рекомендації, інформаційний матеріал (тексти, фото-, відео-, аудіофайли, презентації) для педагогів, учнів, батьків про здоров'язбережувальні технології, педагогічний потенціал веб-орієнтованих технологій та шляхи їх використання у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів.

Матеріали дослідження можуть бути використані для організації здоров'язбережувального навчання на основі використання веб-орієнтованих технологій у середній та старшій школі, а також у системі підвищення кваліфікації вчителів та післядипломної освіти.

Результати дослідження впроваджено у Полтавській приватній школі «Чарівний світ» (довідка № 26/1 від 10.05.2016), комунальному закладі «Полтавська гімназія «Здоров'я» №14 Полтавської міської ради Полтавської області (довідка № 01-30/412 від 07.10.2016), Бірківському НВК «Загальноосвітня школа І-ІІ ступенів» Білоцерківської сільської ради Великобагачанського району Полтавської області (довідка № 46 від 25.05. 2016), закладі «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №36 Вінницької міської ради» (довідка №134 від 26.05.2016), Глухівському НВК: дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа І-ІІ ступенів №4 Глухівської міської ради Сумської області (довідка №78 від 13.05.2016), НВК «Вишгородська районна гімназія «Інтелект» – загальноосвітня школа І ступеня» Київської області (довідка №47 від 19.05.2016), Лебедівській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Вишгородського району Київської області (довідка № 215 від 25.11.2016).

Особистий внесок здобувача. У праці, опублікованій у співавторстві, автору належить: опис моделі використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів [7], опис навчально-дослідницьких проектів здоров'язбережувальної тематики на основі використання веб-орієнтованих технологій [7].

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження були представлені на таких наукових заходах: *міжнародних* – науково-практичній конференції «Неформальна мистецька освіта в системі підготовки майбутнього вчителя» (м.Полтава, 2012), І-му міжнародному науково-практичному семінарі «Міжнародна співпраця у просторі відкритої освіти» (м. Київ, 2012), міжнародній науковій конференції «Rodzina w obliczu współczesnych wyzwań cywilizacyjnych» (Piotrków Trybunalski, 2013), Міжнародній науково-практичній конференції «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» (XXIII Каришинські читання м. Полтава, 2016); *всеукраїнських* – Всеукраїнській серпневій конференції «Педагогічний пошук – 2014» (м. Київ, 2014), науково-практичній конференції «Інноваційні, соціально-педагогічні моделі розвитку творчої активності вихованців позашкільних навчальних закладів у процесі пошукової та дослідницько-експериментальної діяльності» (м. Вінниця, 2014); II-ій Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених «Наукова молодь – 2014» (м. Київ, 2014), науково-практичному семінарі «Педагогічна компаративістика – 2014: якісний вимір освіти зарубіжжя та український контекст»

(м. Київ, 2014), науково-практичному семінарі «Педагогічна компаративістика – 2015: трансформації в освіті зарубіжжя та український контекст» (м. Київ, 2015); звітних наукових конференціях Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (м. Київ, 2013 – 2015), Всеукраїнському науково-методичному семінарі «Системи навчання і освіти в комп'ютерно орієнтованому середовищі» Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (м. Київ, 2016).

Матеріали і результати дослідження обговорювалися на методологічних семінарах Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (м. Київ, 2013 – 2015).

Публікації. Наукові результати дослідження відображено у 17 публікаціях: 7 статтях у наукових фахових виданнях України (4,86 д.а.) з них 2 статті в наукових фахових виданнях, що включені до міжнародних науково-метричних баз (2,4 д.а., особистий внесок – 1,5 д.а.), 2 статтях у зарубіжних наукових монографічних виданнях – 0,82 д.а., 1 методичних рекомендаціях (4,8 д.а.), 7 тезах та 1 статті в інших наукових виданнях – 0,57 д.а.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст дисертації викладено на 204 сторінках. Робота містить 24 таблиці та 17 рисунків. Список використаних джерел містить 311 найменувань, серед яких 54 іноземними мовами. Додатки розміщено на 70 сторінках. Загальний обсяг дисертації 328 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження; показано зв'язок із науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дослідження, охарактеризовано апробацію та впровадження результатів дослідження.

У першому розділі **«Науково-педагогічні основи використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів»** проаналізовано основні категорії дослідження; визначено функції веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні; охарактеризовано зарубіжний досвід використання веб-орієнтованих технологій у системі охорони здоров'я і здоров'язбережувальному навчанні та шляхи запобігання негативного впливу веб-орієнтованих технологій на здоров'я учнів початкових класів.

На основі теоретичного аналізу проблеми дослідження було виокремлено три групи основних категорій. До першої групи належать поняття, що характеризують здоров'язбережувальний навчальний процес: здоров'я, здоров'язбережувальні педагогічні технології, школи здоров'я, здоров'язбережувальне навчальне середовище, здоров'язбережувальна компетентність, здоров'язбережувальне навчання. Друга група охоплює поняття, що описують веб-технології та соціально-освітні можливості їх використання: Веб 1.0, Веб 2.0, Веб 3.0, Веб 4.0, веб-сайт,

блог, вікі, подкаст, електронна соціальна мережа, чат, електронна пошта, скайп. Третя група містить категорії, що відображають інтеграцію веб-орієнтованих технологій з навчальною здоров'язбережувальною діяльністю: цифрове здоров'я, Здоров'я 2.0, Здоров'я 3.0, Здоров'я 4.0, веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні, ІК-компетентність щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні.

Установлено, що ефективне здоров'язбережувальне навчання трактується як така взаємодія учителя з учнями, що забезпечує фізичне, психічне і соціальне благополуччя всіх суб'єктів навчально-виховного процесу й характеризується ознаками упорядкованості, науковості, відкритості, індивідуалізації, креативності та атрактивності.

У результаті теоретичного аналізу джерел і застосування нетнографії встановлено, що феномен цифрового здоров'я виник в кінці 90-х років ХХ століття в результаті конвергенції цифрових технологій з системою охорони здоров'я. Обґрунтування сутності відповідної категорії пов'язане з розвитком цифрової гуманістики і трактується як «інтеграція різних технологій з системою охорони здоров'я для профілактики, діагностики, лікування і контролю за хворобою, а також як сплановані заходи для заохочення, вимірювання і підтримки стану здорового благополуччя» (Phil Baumann). Вивчення зарубіжного досвіду уможливило уточнення категорій «Здоров'я 2.0», «Здоров'я 3.0», «Здоров'я 4.0». Поняття «Здоров'я 2.0» уведено в обіг у 2004 році, відображає інтеграцію технологій охорони здоров'я з платформою Веб 2.0 і трактується як використання програмних засобів з метою сприяння співробітництву між пацієнтами, медичними працівниками, реабілітологами, консультантами, інструкторами, педагогами та іншими працівниками охорони здоров'я. Наявний і подальший прогнозований розвиток технологій спричинив появу категорій «Здоров'я 3.0» (багатоджерельна система здоров'язбережувального забезпечення, що зорієнтована на персоналізовані потреби споживача, в якій приймається рішення щодо надання йому відповідних послуг, і яка функціонує на платформі Веб 3.0) та «Здоров'я 4.0» (глобальна система здоров'язбереження, що зорієнтована на індивідуальні потреби забезпечення гармонійного здоров'я споживача, в якій приймається симбіотичне рішення (на основі врахування пропозицій штучного інтелекту й порад фахівців) щодо надання відповідних послуг, і яка функціонує на платформі Веб 4.0). У міжнародному освітньому просторі веб-орієнтовані технології швидко стали розповсюдженим і важливим інструментом підтримки добре сконструйованих програм охорони здоров'я, а також збагачення якості здоров'язбережувальної освіти.

На основі теоретичного аналізу проблеми дослідження було розкрито зміст поняття веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів – це технології цілеспрямованого використання Інтернет-мережі для покращання доступу до здоров'язбережувальних інформаційних матеріалів, створення і функціонування навчальних електронних спільнот, за допомогою яких учні можуть активно засвоювати суб'єктивно значущі здоров'язбережувальні знання й обмінюватися ними.

У другому розділі «**Стан використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів у вітчизняному освітньому просторі**» описано загальну методику дослідження проблеми; вивчено стан здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів; проаналізовано стан використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. Загальна методика дослідження поєднує взаємно пов'язані етапи наукового пошуку, які підпорядковані поставленій меті.

Дослідження проводилося протягом 2011–2016 рр. і охоплювало чотири етапи науково-педагогічного пошуку.

На першому етапі дослідження (2011–2013 рр.) проведено теоретичний аналіз наукових джерел, вивчено зарубіжний досвід з обраної теми; обґрунтовано теоретичні і методичні засади дослідження; визначено його вихідні положення; розроблено програму дослідження, визначено мету, завдання і методи дослідження, конкретизовано об'єкт і предмет дослідження. За результатами проведеної роботи було сформульовано *гіпотезу дослідження*: використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів буде забезпечувати його ефективність, якщо у всіх суб'єктів навчально-виховного процесу буде сформовано ІК-компетентність щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні та буде наявне відповідне мережно-технологічне забезпечення.

На другому етапі дослідження (2012–2013 рр.) реалізовано констатувальний експеримент, результати якого дали можливість сформулювати основні напрями дослідження та здійснити проектування моделі використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів і розробку методики навчання вчителів її реалізації, розпочато проведення лабораторного експерименту.

На третьому формувальному етапі дослідження (2013–2015 рр.) завершено проведення лабораторного експерименту та здійснено масовий формувальний педагогічний експеримент, розроблено рекомендації, реалізовано їх впровадження та окреслено напрями подальших наукових пошуків.

На четвертому узагальнюючому етапі (2015–2016 рр.) систематизовано, узагальнено результати педагогічного експерименту, проведено обробку, аналіз, інтерпретацію та опис емпіричних даних, спрямованих на використання результатів дослідження на практиці; здійснювалося оформлення результатів дисертаційного дослідження згідно з чинними вимогами.

Для вивчення стану проблеми дослідження було реалізовано два етапи констатувального експерименту: перший етап – вивчення стану здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів; другий етап – дослідження стану використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. У констатувальному експерименті взяли участь 168 вчителів початкової школи, 812 учнів початкових класів, 682 особи батьків. Вивчення стану здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів здійснювалося за двома напрямами: 1) вивчення стану здоров'я

учнів; 2) аналіз якості функціонування компонентів шкільної здоров'язбережувальної системи.

Дослідження стану функціонування компонентів шкільної здоров'язбережувальної системи (ранкова зарядка; оздоровчі заходи під час уроків та в позаурочний час; уроки «Основи здоров'я», «Фізична культура»; позакласні заняття; організація навчально-виховного процесу з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог) показало, що здоров'язбережувальний навчальний процес потребує суттєвого вдосконалення.

Другий етап констатувального експерименту був спрямований на дослідження стану використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. Для цього вивчався стан інформаційного забезпечення здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів на паперових і електронних носіях; було проаналізовано 150 сайтів, присвячених здоровому способу життя та здоров'язбережувальним технологіям; здійснювалося дослідження компетентностей учителів і батьків учнів початкових класів щодо здорового способу життя та організації здоров'язбережувального навчання, ролі веб-орієнтованих технологій у цьому процесі. Проведене дослідження показало, що, недивлячись на багаточисленність веб-сайтів, присвячених організації здорового способу життя школярів, необхідно відзначити такі недоліки їх контенту: відсутність повноти, системності, конкретності поданої на їх сторінках інформації, складність пошуку необхідних даних; обмежені можливості взаємодії суб'єктів організації здоров'язбережувального навчання учнів, учителів, фахівців між собою.

У ході констатувального експерименту встановлено: здоров'язбережувальне навчання учнів початкових класів потребує суттєвого вдосконалення, водночас педагогічний потенціал веб-орієнтованих технологій використовується незначною мірою, що пов'язано з низькою обізнаністю всіх суб'єктів навчального процесу щодо можливостей технологій підвищити ефективність здоров'язбережувального навчання.

У третьому розділі **«Проектування процесу використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів»** визначено критерії, ознаки та рівні ІК-компетентності вчителів та учнів початкових класів, охарактеризовано модель використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів та методику навчання вчителів застосовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів.

Для визначення рівнів сформованості у суб'єктів навчального процесу ІК-компетентності щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні було використано три критерії: 1) сформованість аксіологічного (ціннісно-спрямовального) ставлення вчителів та учнів до використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні; 2) сформованість здоров'язбережувальної компетентності вчителів та учнів початкових класів; 3) сформованість технологічних умінь використовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні в учителів та учнів початкових класів.

Критерії сформованості у суб'єктів навчального процесу ІК-компетентності щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні були спільними як для вчителів так і для учнів, проте відрізнялися за змістом визначальних ознак. Критерій сформованості аксіологічного (ціннісно-спрямувального) ставлення вчителів до використання веб-орієнтованих технологій як засобу підтримки здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів має такі ознаки: 1) усвідомлює важливість здоров'язбереження у сучасному технологічному соціумі як цінності; 2) розуміє можливості застосування веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів; 3) прагне до неперервного удосконалення умінь застосовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. Критерій сформованості аксіологічного (ціннісно-спрямувального) ставлення учнів початкових класів до використання веб-орієнтованих технологій як засобу підтримки здоров'язбережувального навчання має такі ознаки: 1) усвідомлює необхідність застосування здоров'язбережувальних технологій у комп'ютерно орієнтованому середовищі; 2) розуміє можливості застосування веб-орієнтованих технологій для виконання здоров'язбережувальних завдань; 3) виявляє інтерес до навчання використовувати веб-орієнтовані технології під час виконання здоров'язбережувальних завдань. Критерій сформованості здоров'язбережувальної компетентності вчителів початкових класів має такі ознаки: 1) знає здоров'язбережувальні технології; 2) вміє застосовувати здоров'язбережувальні технології, проводячи заняття зі здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів; 3) залучає до співпраці батьків для підтримки здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів. Критерій сформованості здоров'язбережувальної компетентності учнів початкових класів має такі ознаки: 1) володіє знаннями про здоровий спосіб життя і здоров'язбережувальні технології; 2) застосовує здоров'язбережувальні технології у навчанні; 3) консультується у батьків та вчителів щодо виконання завдань здоров'язбережувального навчання. Критерій сформованості в учителів та учнів технологічних умінь підтримки здоров'язбережувального навчання характеризується такими ознаками: 1) застосовує веб-орієнтовані технології для отримання інформаційних повідомлень, необхідних для підтримки здоров'язбережувального навчання; 2) використовує веб-орієнтовані технології (соціальні мережі) для обміну здоров'язбережувальними інформаційними повідомленнями; 3) застосовує веб-орієнтовані технології для взаємодії всіх суб'єктів здоров'язбережувального навчання.

Наявність технологічно-мережного забезпечення здоров'язбережувального навчання є необхідною умовою реалізації авторської моделі і включає в себе: відповідне обладнання та програмне забезпечення, що необхідні для використання мультимедійних та веб-орієнтованих технологій (комп'ютер з монітором, ноутбук, планшет, смартфон, проектор і екран, аудіо- та відеовідтворювачі, та ін.); активні точки доступу до мережі Інтернет в навчальному закладі; наявність електронних ресурсів для підтримки здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів. Експериментальне дослідження передбачало проектування моделі використання

веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів (рис.1), а також методики навчання вчителів її реалізації.

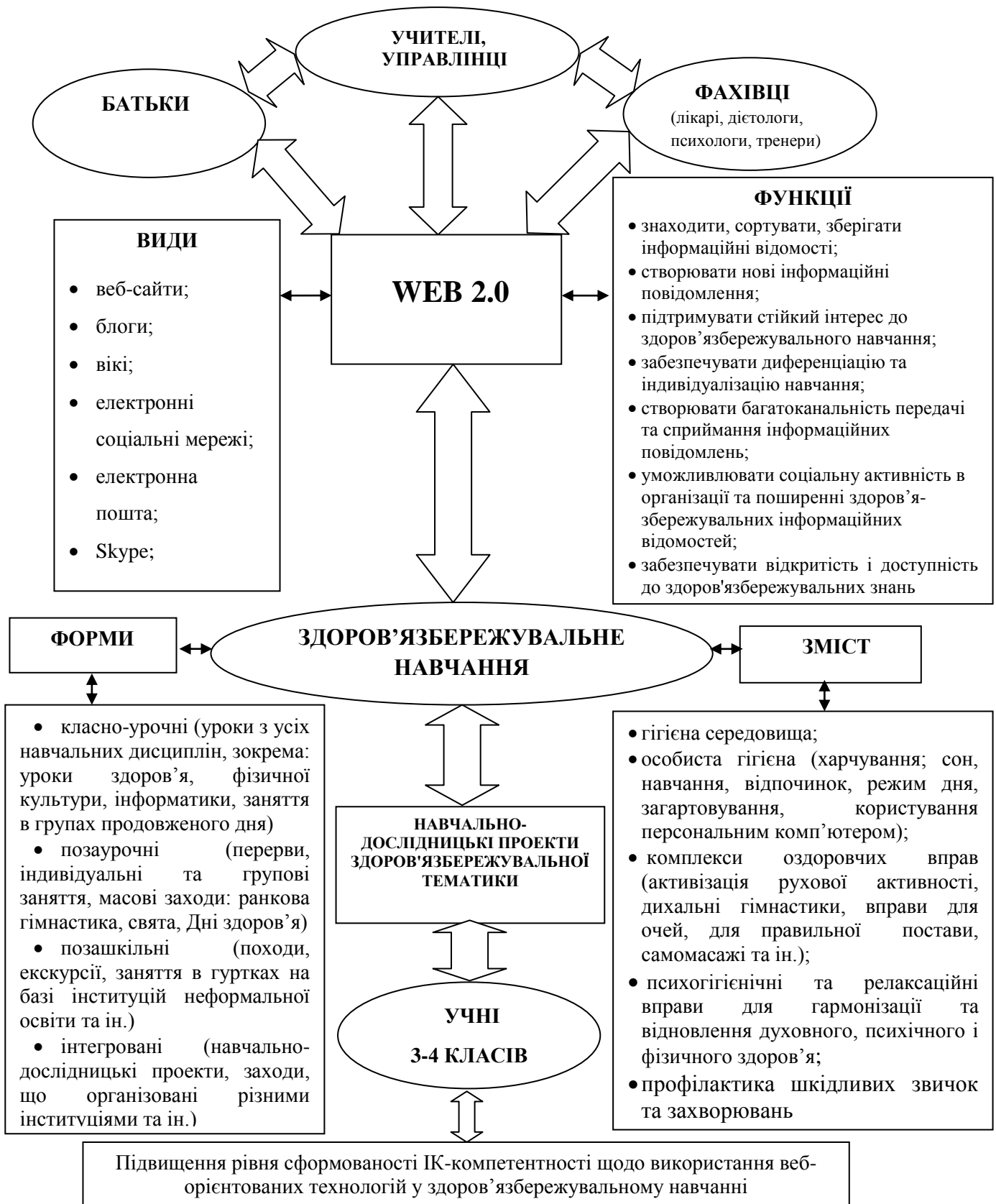

Рис.1. Модель використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів

Провідну роль у реалізації моделі відіграють педагогічні працівники (учителі, управлінці, співробітники), які виступають творцями здоров'язбережувального навчання на основі використання веб-орієнтованих технологій, якщо вони володіють необхідним рівнем інформаційно-комунікаційної та здоров'язбережувальної компетентностей і можуть реалізувати у навчальному процесі педагогічний потенціал веб-орієнтованих технологій.

Функції підтримуючого компонента моделі виконують батьки учнів, роль яких полягає, принаймні, у підтримці цілеспрямованої здоров'язбережувальної навчальної діяльності їх дітей та координації своїх дій з учителями і фахівцями.

Фахово-консультативні функції в моделі виконують медичні працівники, лікарі, психологи, дієтологи, інструктори фітнесу, які надають кваліфіковані консультативні послуги.

Визначальні функції в моделі належать веб-орієтованим технологіям з відповідним програмним і матеріальним забезпеченням, застосування яких уможливує виконання таких дій: пошук, сортування та збереження інформаційних повідомлень; засвоєння нових здоров'язбережувальних знань на основі конструювання особистісно значущих інформаційних повідомлень, обміну та їх обговорення; підтримання стійкого інтересу до здоров'язбережувального навчання з метою здобувати знання та обмінюватися ними за допомогою мережі (так зване явище «дітей мережі»); забезпечення диференціації та індивідуалізації навчання; створення багатоканальності передачі та сприймання здоров'язбережувального інформаційного матеріалу (через текст, образ, звук, зображення, відео тощо); уможливлення соціальної активності в організації та поширенні здоров'язбережувальної інформації; забезпечення відкритості та доступності здоров'язбережувальних знань; організувати та координувати взаємодію всіх суб'єктів здоров'язбережувального навчання.

Однією з форм відображення змісту є створення веб-сайту (<http://zdoroviedity.wixsite.com>), який несе комплексний інформаційний матеріал про організацію здорового способу життя дітей та дорослих, що постійно поповнюється й адаптується відповідно до контингенту користувачів.

Зміст здоров'язбережувального навчання реалізується через відповідні організаційні форми: класно-урочні, позаурочні, позашкільні та інтегровані. Всі компоненти моделі використання веб-орієтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів функціонально взаємопов'язані та їх ефективна взаємодія забезпечується використанням веб-орієтованих технологій.

Важливою умовою реалізації моделі є сформованість ІК-компетентності педагогічних працівників щодо використання веб-орієтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. Саме на формування цієї компетентності спрямована *методика навчання вчителів застосовувати веб-орієтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів*, яка є системою, що функціонально поєднує наступні компоненти: цільовий, мотиваційно-технологічний, змістовий, операційно-діяльнісний, результативний.

Цільовий компонент відображає мету – сформувати ІК-компетентність учителів щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів, яка деталізується у відповідних завданнях. **Мотиваційно-технологічний компонент** поєднує дві складові (наявність зацікавленості і відповідне технологічне забезпечення) та передбачає підвищення професійного та особистого інтересу до можливостей використання веб-орієнтованих технологій для підтримки здоров'я та організації здоров'язбережувального навчання. **Змістовий компонент** містить текстові, аудіо-, відео- та графічні здоров'язбережувальні інформаційні матеріали про методи і форми використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. **Операційно-діяльнісний компонент** складається з різних видів діяльності, форм та методів її реалізації. **Результативний компонент** відображає сформовану ІК-компетентність учителів щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів.

У четвертому розділі «**Експериментальна перевірка ефективності авторської моделі використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні та методики навчання вчителів її реалізації**» міститься характеристика перебігу формульованого етапу експериментального дослідження та результати впровадження авторської моделі використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів і методики навчання вчителів її реалізації, методичні рекомендації щодо їх впровадження.

Лабораторний експеримент проводився з метою уточнення і коректування компонентно-функціонального складу авторської моделі та авторської методики і здійснювався упродовж 2012 – 2014 років на базі школи «Чарівний світ». У ньому взяли участь 20 вчителів і 78 учнів. У результаті проведення лабораторного експерименту було сформовано програму дій щодо проведення масового експерименту. Важливим результатом лабораторного експерименту стало підтвердження часткової гіпотези, а саме: впровадження авторської моделі буде більш ефективним за умови добору серед педагогічних працівників активних учасників формульованого експериментального дослідження, тобто важливим є формування групи педагогів-лідерів здоров'язбережувального навчання.

Масовий формульований експеримент, в якому взяли участь 95 учителів початкових класів, 224 особи батьків, 649 учнів початкових класів, підтвердив ефективність авторської моделі використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів і методики навчання вчителів її реалізації. У всіх без винятку школах, де проводилося експериментальне дослідження, вдалося суттєво покращити організацію здоров'язбережувального навчання за допомогою веб-орієнтованих технологій. Програма проведення масового експерименту полягала у послідовній реалізації п'яти етапів. *На підготовчому етапі* було виконано: проведення наради педагогічних працівників з проблеми використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні, створення лідерської групи серед вчителів, затвердження загального плану

дій; організація технологічно-мережного ресурсу. *На інформувальному етапі* проводилися такі заходи: батьківські збори з приводу інформування батьків про участь дітей у проекті; формування з числа батьків лідерської групи. *Консультативно-тренінговий етап* характеризувався такими діями: проведенням безпосередніх та он-лайн консультацій з вчителями, батьками щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні; реалізація тренінгів, групових, індивідуальних занять з учителями, батьками учнів. *На функціональному етапі* виконувалося: інтеграція зусиль, координація спільної діяльності всіх учасників здоров'язбережувального навчання; формування умінь виготовляти авторські навчальні електронні матеріали та обмінюватися ними за допомогою веб-орієнтованих технологій; дотримуватися законів про збереження авторських прав та етики діяльності в мережі. *На підсумково-мотивувальному етапі* було виконано: підведення підсумків навчально-дослідницьких проектів; окреслення напрямів найбільш актуальних навчально-пошукових досліджень.

Після завершення експерименту було виявлено, що у 47,5% учнів КГ ІК-компетентності сформовані на низькому рівні, у 42,3% – на середньому рівні, у 10,2% – на високому рівні, в той час як в учнів ЕГ низький рівень знизився до 10,2%, середній рівень становив 45,3%, а високий рівень підвищився до 44,5% (рис.2).

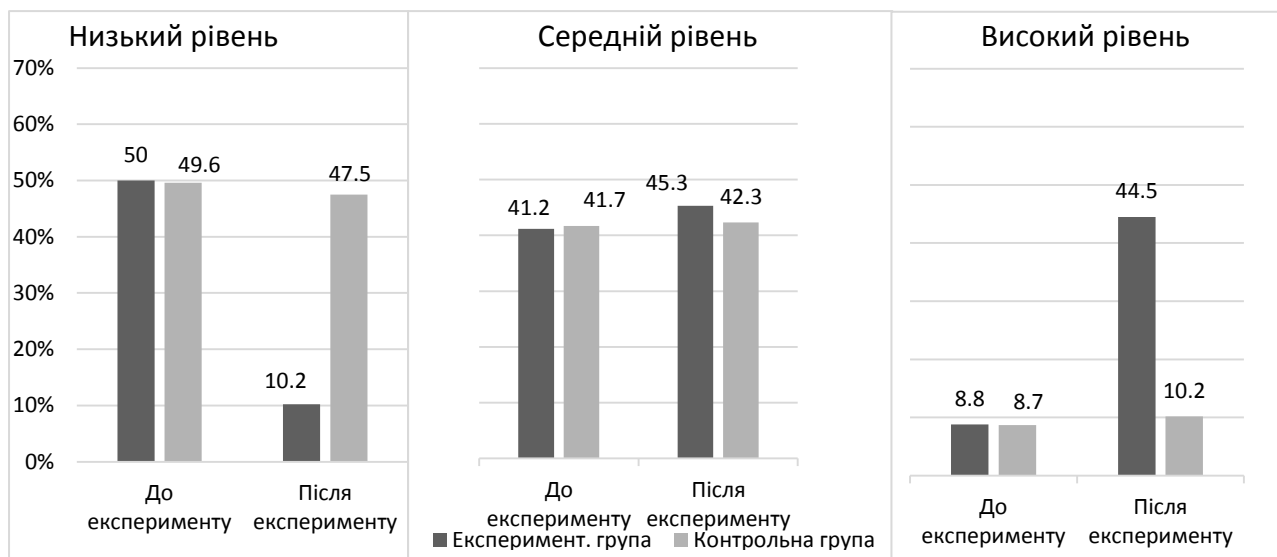

Рис.2. Динаміка рівнів сформованості ІК-компетентності в учнів початкових класів щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні на початку та наприкінці формуванняльного етапу педагогічного експерименту в експериментальній та контрольній групах

Для перевірки отриманих під час формуванняльного експерименту висновків і гіпотези дослідження, проведено статистичний аналіз (критерій t– Стьюдента, який показав, що з імовірністю в 0,99 можемо стверджувати, що різниця результатів формуванняльного експерименту між експериментальною та контрольною групами учнів є статистично значимою).

На основі отриманих результатів дослідження було сформульовано рекомендації про доцільність застосування проектної форми

здоров'язбережувального навчання з використанням веб-орієнтованих технологій: «Покровителі ранкової гімнастики»; «Детективне розслідування: чи потрібні фізкультхвилинки та самомасажі?»; «Мандрівка до країни краси і натхнення»; «Україні смайликів» та ін. Встановлено, що до серйозних перешкод на шляху впровадження веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальне навчання належать: негативізм і консерватизм деякої частини педагогічних працівників щодо застосування веб-орієнтованих технологій для збереження здоров'я, відсутність необхідного технологічного забезпечення. Подоланню окреслених перешкод сприяє системна навчально-просвітницька робота, формування лідерської групи підтримки використання веб-орієнтованих технологій та поширення інформаційних повідомлень про результативність запропонованого підходу.

Висновки

У ході проведення дисертаційного дослідження щодо проблеми використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів, відповідно до поставлених мети та завдань, були отримані такі **результати**: визначено педагогічні умови розв'язання проблеми використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів; спроектовано модель використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів; розроблено методiku навчання вчителів застосовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів; обґрунтовано рекомендації щодо використання веб-орієнтованих технологій для ефективної підтримки здоров'язбережувального навчання.

Одержані результати дослідження дають підстави зробити наступні **висновки**:

1. На основі аналізу наукових праць здоров'язбережувальної тематики вітчизняних і зарубіжних учених здійснено розподіл основних категорій дослідження на три групи: 1) поняття, що характеризують здоров'язбережувальний навчальний процес; 2) поняття, що описують соціально-освітній аспект використання веб-орієнтованих технологій; 3) поняття, що відображають інтеграцію веб-орієнтованих технологій з навчальною здоров'язбережувальною діяльністю. Установлено основні напрями зарубіжних досліджень доцільності використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальній освіті: веб-орієнтовані технології і загальні проблеми охорони здоров'я; методологія використання веб-орієнтованих технологій у неперервній здоров'язбережувальній освіті; використання веб-технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів; використання веб-технологій у професійній підготовці педагогів здоров'я. Виявлено, що використання веб-орієнтованих технологій як важливого інструменту підтримки систем охорони здоров'я та підвищення якості здоров'язбережувальної освіти є важливою тенденцією розвитку сучасного міжнародного освітнього простору.

2. Дослідження стану проблеми використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів показало, що потребують більш широкого застосування такі їх функції: інформаційна підтримка навчального процесу; індивідуалізація навчання та надання йому навчально-дослідницьких характеристик; організація взаємодії всіх суб'єктів

здоров'язбережувального навчання. Головною причиною недостатнього використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні є низька обізнаність суб'єктів навчання з педагогічним потенціалом веб-орієнтованих технологій та низький рівень ІК-компетентності щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні.

3. Для проектування моделі та перевірки її ефективності визначено критерії, ознаки та рівні сформованості ІК-компетентності вчителів та учнів початкових класів у здоров'язбережувальному навчанні: аксіологічного ставлення суб'єктів навчального процесу до використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні; здоров'язбережувальної компетентності суб'єктів навчального процесу; технологічних умінь суб'єктів навчального процесу. Їх комплексне застосування дозволило оцінити ефективність науково обґрунтованого підходу до розв'язання завдань дослідження.

4. Розроблено, науково обґрунтовано та експериментально перевірено модель використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. Визначальною характеристикою моделі, що поєднує людські (вчителі, управлінці навчального закладу, учні, батьки, фахівці) ресурси та технологічно-мережне забезпечення (інтернет-технології, комп'ютерне обладнання, програмне забезпечення), є використання веб-орієнтованих технологій для активізації когнітивних процесів, розвитку творчих умінь та ефективної взаємодії всіх суб'єктів здоров'язбережувального навчання.

5. Важливою умовою успішного функціонування моделі є сформованість у вчителів ІК-компетентності, що досягається шляхом реалізації методики навчання вчителів застосовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. Методика функціонально поєднує наступні компоненти: цільовий, мотиваційно-технологічний, змістовий, операційно-діяльнісний, результативний. Ефективність розробленої методики доведена експериментально.

Розроблено рекомендації щодо використання веб-орієнтованих технологій для реалізації проектної форми здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів та управління і координування здоров'язбережувальним навчанням на різних рівнях педагогічної взаємодії: на *локальному* – у загальноосвітніх навчальних закладах рекомендується розпочати проекти, метою яких є підготовка групи лідерів, здатних використовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів, розповсюджувати позитивний досвід серед широкої громадськості, намагатися залучити кожен школу до участі в проекті; на *регіональному* – на основі використання веб-орієнтованих технологій поєднати локальні системи здоров'язбережувального навчання з метою збагачення і поширення міжрегіонального досвіду збереження здоров'я; на *глобальному* – сприяти організації міжнародних проектів використання веб-орієнтованих технологій для організації відкритого здоров'язбережувального навчання.

Подальшого дослідження потребує проблема використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів різних вікових груп, системи неперервної освіти в цілому.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Ястребов М. Неформальна освіта батьків: розвиток пізнавального інтересу у дітей до власного здоров'я / М. Ястребов // Імідж сучасного педагога. – 2012. – №4. – С. 62–64.
2. Ястребов М.М. Реалізація здоров'язбережувальних технологій в комп'ютерно орієнтованому середовищі/ М. М. Ястребов // Початкова школа. – 2013 – № 11. – С.28 – 30.
3. Ястребов М.М. Інформаційне забезпечення взаємодії сім'ї та школи з організації здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів / М.М. Ястребов // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – Вип. 82, – К., 2014. – С. 142-145.
4. Ястребов М.М. Використання веб-орієнтованих технологій для організації здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів // М.М. Ястребов // Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. пр. / [За заг. ред. проф. В.І. Сипченка]. – Вип. LХІХ. – Слов'янськ : ДДПУ, 2014. – С. 324-331.
5. Ястребов М.М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для організації здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів / М.М. Ястребов // Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – Вип. 83. част.2 – К., 2015.– С. 108–112.
6. Ястребов М. Експериментальне дослідження ефективності методики навчання вчителів використовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів / М. Ястребов // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – № 2 (56).– С.138–147(включений до міжнар. наукометрич. баз).
7. Лещенко М.П. Теорія і практика використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів [Електронний ресурс] / М.П. Лещенко, М.М. Ястребов // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – № 4(54) – С. 53–71. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1416/1067> (включений до міжнар. наукометрич. баз).

Статті у зарубіжних наукових монографічних виданнях

8. Jastrebow M. Oddziaływanie rodziny i szkoły - skuteczny czynniki w utrzymaniu zdrowia uczniów w społeczeństwie informacji i komunikacji/ Jastrebow M. // Rodzina w obliczu współczesnych wyzwań cywilizacyjnych.T.2 – Piotrków Trybunalski: Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie – 2013.– С. 335–341.
9. Yastrebov M. Research of information providing of healthkeeping primary school children education / М. Yastrebov // Obraz rodziny I szkoły w ujęciu interdyscyplinarnym / pod redakcją: Olgi Zameckiej-Zalas, Izabeli Kiełtyk-Zaborowskiej – Piotrków Trybunalski: Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie – 2016. – S. 359-371.

Методичні рекомендації

10. Ястребов М.М. Використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному проектному навчанні учнів початкових класів:

методичні рекомендації / М.М. Ястребов. – Полтава: Полтавський літератор, 2016. – 84 с.

Статті та тези доповідей у інших наукових виданнях

11. Ястребов М. Фізичне виховання у Стародавній Греції / М. Ястребов // Паросток, науково-художній журнал для дітей та юнацтва. – №1(73) – 2012– С. 44–46.
12. Ястребов М. Використання веб-орієнтованих технологій для організації здорового способу життя учнів [Електронний ресурс] / М. Ястребов // Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України : Матеріали наукової конференції. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2013. – С.168–169. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/872/1/tezy_2013.pdf.
13. Ястребов М. Наукові дослідження здорового стилю життя вчителів: польський досвід / М. Ястребов // Педагогічна компаративістика – 2014: якісний вимір освіти зарубіжжя та український контекст: матеріали наук.-практ семінару (Київ, 5 червня 2014р.) / Інститут педагогіки НАПН України / За заг. ред. О.І. Локшиної. – К.: Педагогічна думка, 2014. – С.177 – 180.
14. Ястребов М.М. Веб-орієнтовані технології як інструмент самоосвіти вчителів та батьків щодо організації здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів [Електронний ресурс] / М.М. Ястребов // Збірник матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених «Наукова молодь-«2014» / за заг.ред. проф.. Бикова В.Ю. та Спіріна О.М. – К.: ІТЗН НАПН України, 2014. – С. 157 – 158. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/9155/1/Збірник_Наукова%20молодь%202014%21%21%21.pdf.
15. Ястребов М. Аналіз веб-сайтів здоров'язбережувальної тематики [Електронний ресурс] / М. Ястребов // Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України : Матеріали наукової конференції. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2014. – С 116-118. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/4534/1/Тези-конф-ІТЗН-2014.pdf>.
16. Ястребов М. Зарубіжний досвід застосування мультимедійних і веб-орієнтованих технологій в навчальній здоров'язбережувальній діяльності учнів початкових класів / М. Ястребов // Педагогічна компаративістика – 2015: трансформації в освіті зарубіжжя та український контекст: Матеріали наук.-практ. семінару (Київ, 11 червня 2015 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / За заг. ред. О.І. Локшиної. – К.: Педагогічна думка, 2015. – С. 272-274.
17. Ястребов М.М. Рекомендації щодо використання веб-орієнтованих технологій для підтримки здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів / М.М. Ястребов // Матеріали Міжнародної (м.Полтава, 19-20 травня 2016р.) / За заг. ред. проф. М.В. Гриньової. – Полтава, 2016 – С.495-497.

АНОТАЦІЇ

Ястребов М.М. Використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті. – Інститут інформаційних технологій та засобів навчання НАПН України, Київ, 2017.

Проаналізовано основні категорії дослідження, вивчено зарубіжний досвід використання веб-орієнтованих технологій для підтримки здоров'язбережувального навчання, охарактеризовано педагогічний потенціал веб-орієнтованих технологій та визначено критерії, ознаки та рівні сформованості ІК-компетентності використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. Розроблено та експериментально перевірено ефективність моделі використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів і методикау навчання учителів застосовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. Розроблено методичні рекомендації щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів.

Ключові слова: веб-орієнтовані технології, педагогічний потенціал, здоров'язбережувальне навчання, критерії, модель, учителі, учні, батьки, початкова школа.

Ястребов Н.Н. Использование веб-ориентированных технологий в здоровьесберегающем обучении учащихся начальных классов. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.10 – информационно-коммуникационные технологии в образовании. – Институт информационных технологий и средств обучения НАПН Украины, Киев, 2017.

Проанализированы основные категории исследования; изучен зарубежный опыт использования веб-ориентированных технологий в поддержке здоровьесберегающего обучения; охарактеризовано педагогический потенциал использования веб-ориентированных технологий и определены критерии, показатели и уровни ИК-компетентности по использованию веб-ориентированных технологий в здоровьесберегающем обучении. Разработано и экспериментально проверено эффективность модели использования веб-ориентированных технологий в здоровьесберегающем обучении учащихся начальных классов и методики обучения учителей использовать веб-ориентированные технологии в здоровьесберегающем обучении учащихся начальных классов. Разработаны методические рекомендации по использованию веб-ориентированных технологий в здоровьесберегающем обучении учащихся начальных классов.

Ключевые слова: веб-ориентированные технологии, педагогический потенциал, здоровьесберегающее обучение, критерии, модель, учителя, ученики, родители, начальные классы.

Yastrebov M. M. Usage of web-based technologies in health-keeping education of primary school students. – Manuscript.

Thesis for the degree of candidate in pedagogical science, specialty 13.00.10 – Information and Communication Technologies in Education. – Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAPS of Ukraine. – Kyiv, 2017.

The main categories of the thesis have been analyzed; the role of web-based technologies in supporting health-keeping education has been defined; foreign experience

in using web-based technologies to support health-keeping education and to prevent the negative impact of web-based technologies on health-keeping education of primary school students is characterized; the general methods of investigating the problem has been described; the state of health-keeping education of primary school students has been studied; the state of using web-oriented technologies in health-keeping education of primary school students has been analyzed. The general methodology of the research combines the interconnected stages of scientific search, which are subordinated to the target purpose. The key idea of the research is using web-oriented technologies for activating cognitive processes, developing creative skills and organizing interaction between all subjects of health-keeping education.

The criteria, indicators and levels of the organization of health-keeping education of primary school students through the use of web-based technologies have been determined. In accordance with the theoretical analysis of the research problem and the results obtained during ascertaining experiment, it was found that the efficiency of using web-based technologies in health-keeping education depends on the level of IC-competence of the subjects of educational process to use web-based technologies in health-keeping education and availability of technological and network equipment.

To determine the level of formation of IC-competence of the subjects of educational process to use web-based technologies in health-keeping education, three criteria were used: 1) formation of an axiological (value-directed) attitude of teachers and students to the use of web-based technologies in health-keeping education; 2) formation of the health-keeping competence of teachers and primary school students; 3) formation of technological skills to use web-based technologies in health-keeping education by teachers and primary school students.

The model of using web-based technologies in health-keeping education of primary school students and the methods of training teachers to use web-oriented technologies in health-keeping education of primary school students are characterized. The development of the model was based on the integrating humanistic-technological and system approaches. The integrating humanistic-technological approach presupposes the combination of human resources (teachers, school administrators, students, parents, specialists) and network ones (Internet technologies, computer equipment, and software). The peculiarity of the system approach is that the organization of health-keeping education based on the use of web-oriented technologies is modeled as an integral structure taking into account the internal links between individual elements and the external links with other systems and objects.

The thesis deals with carrying out the forming stage of the experimental research, the results of introduction of the author's model of use of web-based technologies in health-keeping education of primary school students and the methods of teachers' training for its implementation, and the proposals for introduction of the author's model and methods of teacher's training. The forming experiment included two parts – laboratory and mass, during which the general hypothesis of the research was checked: the use of web-based technologies in health-keeping education of primary school students will be effective if all subjects of the educational process have IC-competence for using web-

based technologies in health-keeping education and appropriate technological and network equipment will be available.

In order to verify the findings and hypothesis of the research obtained during the forming experiment, a statistical analysis was carried out using the definition of the t-Student parametric criterion. The result of the statistical analysis showed that with a probability of 0.99 we can assert that the difference in the results of the forming experiment between the experimental and control groups of students is statistically significant.

Key words: web-based technologies, health-keeping education, criteria, model, teachers, students, parents, primary school.

Підп. до друку 24.03.2017. Формат 60×90/16 . Папір офс. Гарнітура Times.
Спосіб друку – ризографія. Ум. друк. арк.1,10 Обл.-вид. арк. 3,09 . Наклад 100 пр.

ТОВ «Кондор-Видавництво»
Свідоцтво Серія А01 №376847 від 28.07.2010 р.
03067, м. Київ, вул.Гарматна, 29/31
тел./факс (044) 408-76-17, 408-76-25